

Autor: Josep Esquirol. Col. Rafel Bruguera.

Hi ha duana, lloch de carrabiners, cabo de mar, administració de correus y subalterna de la Companyia arrendataria de tabachs; metges, apotecaris, veterinari, dues fondes, varis hostals y té demarcada una Notaría.

Compta ab dues escoles públiques elementals complertes, una de noys y altra de noyes, y ab tres de privades, una de noys y dues de noyes.

Hi passa la carretera de Vilademat a Palafrugell, fà poch construïda, per la qual se comunica ab Figueres (23 k.), Bellcayre y lo Baix Empordà, y té camins vehinals a La Armentera (6 k.), y a Albons y carretera de Figueres a La Bisbal (5 k.), per la qual y per la del Estartit a Medinyà se comunica ab Gerona (32 k.) y ab la estació de Sant Jordi en la via ferrada de Barcelona a França (18 k.), que es de la que-s serveix principalment, encara que la que té més a la vora es la de Sant Miquel de Fluvià, en la mateixa via (12 k.). A més de carruatges de lloguer, hi ha ordinació a Figueres dues vegades al día (prèu 1'25 pessetes l'assiento), a la estació de Sant Jordi també dues vegades al día (2 pessetes), y a La Bisbal y Torroella de Montgrí casa setmana, en dies determinats.

Autor: Josep Esquirol. Col. Rafel Bruguera.

Celebra mercat tots los diumenges, fira lo día 25 de Març y festa major los días 2, 3, 4 y 5 de Setembre. Pertany al districte electoral de Torroella de Montgrí.

Hi ha servey sanitari marítim, corresponent al districte de Barcelona; hi havia hagut hospital, avuy tancat per manca de rendes suficients; té illuminació elèctrica, y si no-s vol servir d'ayga de pou o de cisterna, la ha d'anar a buscar a la font, poch hà esmentada, distant uns 500 m. de la població.

Hi ha en lo districte dues parroquies: la de La Escala, urbana de según ascens, ab rector y vicari, y la de Sant Martí d'Empories, rural d'ascens ab rector, ala que estàn agregats los vehinats de Cinchclaus, Les Corts y Los Rechs. Una y altra eran del ardiaconat d'Empordà, comtat d'Empories.

La esglesia parroquial de La Escala, dedicada a Sant Pere, tal com està al present, fôu començada l'any 1701 y acabada l'any 1761. Es gran, de carrèu, d'una sola nau, ab dèu capelles laterals, cinch per banda, a més del altar major en lo presbiteri, y lo frontis es d'istil del renaxement. Falta fer la punta o cap del campanar. Fôu erigida en parroquia l'any 1777, donchs abans estava agregada a la de Sant Martí d'Empories. La Escala, que era solsament un vehinat o barri de pescadors, no tingué esglesia fins al any 1682, en lo qual quedà acabada la que hi havia en lo mateix emplaçament de la actual, construïda en virtut de llicencia otorgada per la comtesa d'Empories, D.ª Catarina d'Aragó, Folch de Cardona, que cedí ademés lo solar.

La esglesia de Sant Martí, parroquial del poble d'Empories, fôu construïda en la primera meytat del segle XVI. Es petita, d'una sola nau, ab aditaments que la desfiguraran, y son frontis, de pedra picada, està sense acabar. D'algunes inscripcions que té sobre la porta, se-n desprèn que fôu començada l'any 1607, en lo mateix lloch ahont n'hi havia una altra, que havia sigut restaurada l'any 1248 y que era potser la metxa que havia fet reedificar en 926 lo comte d'Empories Gauzbert, sobre les runes ocasionades de segur pèls normans d'altra encara més antiga, que no sabèm si fôu la que era catedral en temps de la dominació dels wisigots.

Autor: Josep Esquirol. Col. Jordi Gallegos.

En lo terme de la antiga parroquia se troba noticia de haver-hi hagut tres capelles, la de Sant Salvador y les de Santa Margarida y de Sant Eusebi, que existían encara en 1601. D'una d'elles són sens dubte les runes d'esglesia romànica que-sveuen al pèu del puig ahont hi hagué la antiga ciutat, a la vora del camí que envolta lo dit puig. També se-n troba d'un convent de monges, fundat l'any 1328 ab la denominació de Santa Maria de Vilanera, que devia estar situat prop de Los Rechs, aygues amunt del rech del molí ahont hi ha una masia anomenada Mas Vilanera, senyalada en lo mapa de la provincia d'En Coello y anotada en un dels Nomenclàtors oficials publicats. Finalment, quedan encara vora lo camí de La Escala a Sant Martí d'Empories les despulles del edifici que fôu esglesia y convent de religiosos servites de Nostra Senyora de Gracia, que subsistí fins al any 1835 y havia sigut fundat l'any 1606 en lo lloch que ocupava una capella o ermita sots la metxa advocació.

